

2-3 - VUOTIAAN KEHITYS

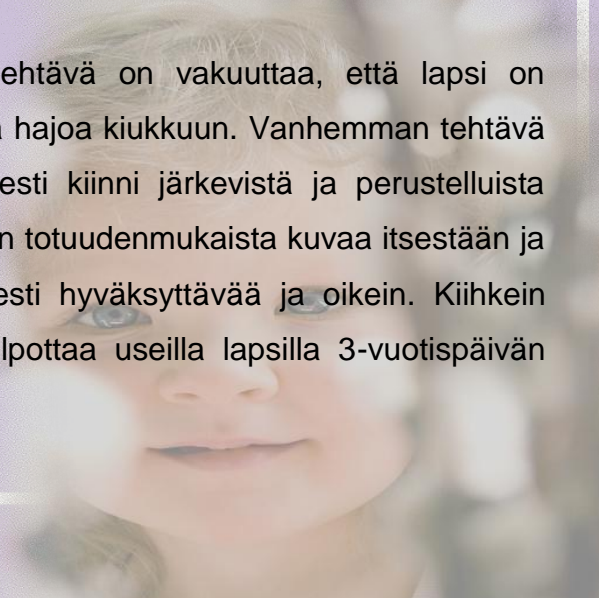

Persoonallisuuden ja tunne-elämän kehitys

- 2-vuotias on hurmaava ja avulias pikku touhuilija ja varsin ihanaa seuraa. Hän on mielestään iso ja taitava ja haluaa harjoitella erilaisia arjen taitoja – vanhempien rohkaisu ja kehot ovat tärkeitä!
- Useimmilla lapsilla oman tahdon kehittyminen näkyy vahvana tässä iässä. Puhutaan lapsen ensimmäisestä itsenäistymisiästään tai uhmaiästä, joka on tärkeä vaihe lapsen kasvaessa yhä vahvemmin omaksi minäkseen. Lähempänä kolmatta syntymäpäiväänsä lapsi alkaa usein jo kutsuakin itseään sanalla minä. Kun käsitys omasta itsestä jäsentyy, lapsi alkaa selkeämmin ymmärtää omia kykyjään.

Lapsi harjoittelee tahtomista

- Kasvamisen itsenäisyyteen vaatii irtiotta vanhemmista ja sen kokeilua, mitä omalla tahtomisella saa aikaan. Joillakin lapsilla tahtomisen harjoittelu menee ohi huomaamattomammin, joillakin se on hyvin vahvaa tahtomista aamusta iltaan.
- Lapsi voi saada valtavia kiukkukohtauksia, jos häntä rajoitetaan tai jos hän ei osaa jotain, mitä haluaisi osata – oman rajallisuuden tajuaminen turhauttaa. Suuria tunteita on vielä vaikea hallita ja kuvailla sanoilla, ja lapsi saattaa turhautuessaan heittäytyä lattialle, polkea jalkaa, kirkua, huutaa, paiskoa, haukkua vanhempiaan, sätkiä ja kiemurrella. Tätä ei tarvitse pelästyä. Lapsen tunteet ovat myllerryksessä, ja hän tarvitsee rinnalleen turvallisen aikuisen.
- Vanhemman haasteellinen, mutta tärkeä tehtävä on vakuuttaa, että lapsi on kiukkupäisenäkin hänelle rakas eikä maailma hajoa kiukkuun. Vanhemman tehtävä on myös pitää rauhallisesti ja määrätietoisesti kiinni järkevästä ja perustelluista rajoista. Näin hän auttaa lastaan rakentamaan totuudenmukaista kuvaa itsestään ja kyvyistään sekä myös siitä, mikä on yleisesti hyväksyttävää ja oikein. Kiihkein tahtomisen ja itsenäistymisen harjoittelu helpottaa useilla lapsilla 3-vuotispäivän

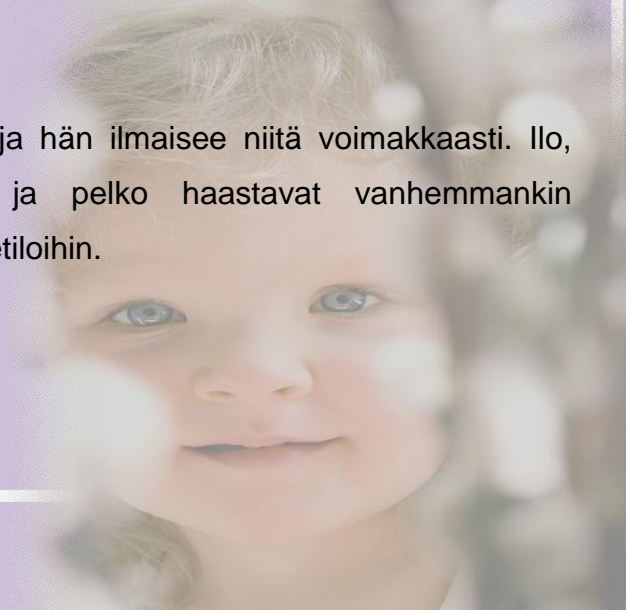
tienoilla tai viimeistään 4–5-vuotiaana, ja lapsi on entistä kypsempi ja valmiimpi uusiin haasteisiin.

Lapsi pelkää eroa

- Äskettäin 2 vuotta täyttänyt lapsi pelkää usein äidistä eroon joutumista. Hoitoon jääminen vieraan luokse voi olla hankalaa. Lähestyessään 3 vuoden ikää lapsen alkaa usein olla helpompi erota vanhemmistaan ja kestää heidän poissa oloaan jonkin aikaa.
- Lapsi voi protestoida eron hetkellä, mutta rauhoittua nopeasti sen jälkeen. Lapsen on hyvä olla välillä muiden aikuisten seurassa. Lapsen muistikuva vanhemmista on jo siinä määrin vakiintunut, että hän kykenee esim. päivän kestäväen eron aikana palauttamaan mieleensä mielikuvansa vanhemmistaan ja saamaan tästä lohtua. Mikäli lapsi on saanut osakseen turvallista ja jatkuvaa huolenpitoa, hän luottaa siihen, että vanhempi palaa.
- 2-vuotiaan on usein vaikea hyväksyä muutoksia. Lapsi voi nauttiakin uusista tilanteista, mutta haluaa tutustua uusiin paikkoihin ja ihmisiin omaan tahtiinsa, yhdessä turvallisen ja tutun aikuisen kanssa.
- 2-vuotias lapsi puuhailee jo mielellään joitain aikoja itsekseen omissa leikeissään, mutta haluaa käydä välillä tankkaamassa vanhemman tai tutun aikuisen sylissä hellyyttä ja turvallisuutta ja sitten taas palata turvallisiin mielin leikkeihinsä. Lapsi saattaa vaikuttaa päättäväiseltä ja itsenäiseltä, mutta hän on myös herkkä ja tarvitsee vielä paljon vanhemman tai tutun aikuisen syliä, aikaa ja läheisyyttä.

Tunne-elämä kehittyä

- Lapsen tunteet voivat vaihdella nopeasti ja hän ilmaisee niitä voimakkaasti. Ilo, pettymys, rakkaus, hämmästys, suru ja pelko haastavat vanhemmankin tunneskaalan ja kyvyn vastata lapsen tunnetiloihin.

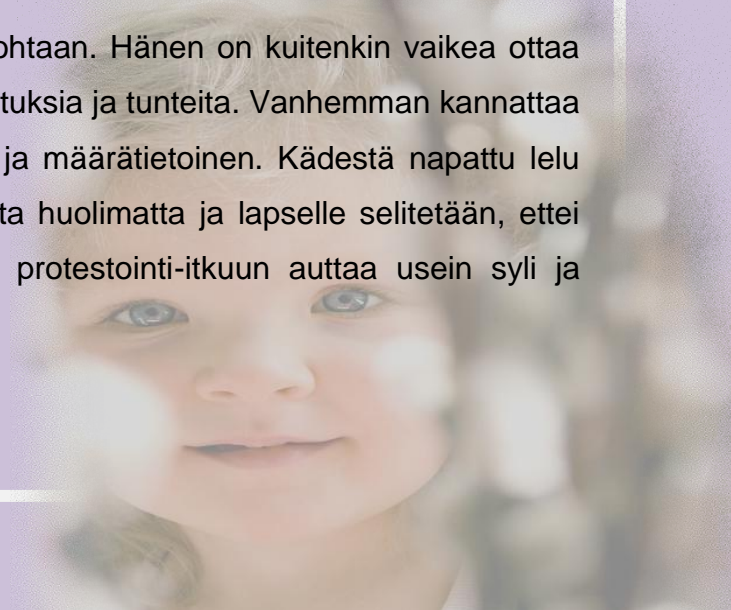
- Lapsella voi olla pelkoja. Oudot äänet tai omat naarmut voivat huolestuttaa häntä kovasti. Mielikuvituksen vilkastuessa lapselle voi tulla painajaisunia. Painajaisuneen herännyttä lasta voi rauhoittaa ottamalla hänet syliin ja juttelemalla. Rauhoittunut lapsi pystyy usein jäämään takaisin vuoteeseensa ja jatkamaan uniaan. Perheessä voidaan myös sopia, että lapsi saa pelätessään tulla vanhempien viereen nukkumaan.
- Lapsen tunne-elämän kehitystä edistää se, että vanhempi ymmärtää lapsen tunteita ja opettaa lastakin tunnistamaan tunteitaan sanoittamalla niitä: ”Sinä pelästyit paha unta. Se oli vain unta. Nyt kaikki on hyvin, isi/äiti on tässä.”

Sosiaalisten taitojen kehitys

- Tämän ikäiset lapset ilahtuvat ja nauttivat toistensa seurasta. Lapsi voi kuitenkin myös ujostella, ja hänen voi olla vaikea irrottautua leikkeihin muiden kanssa. Alle 3-vuotiaat lapset eivät pysty yleensä vielä vastavuoroisiin yhteisleikkeihin vaan leikkivät rinnakkain.
- Lapsella voi jo olla ystäviä, joiden tapaaminen tuntuu erityisen mukavalta. Aikuisen on kuitenkin hyvä olla lähettyvillä, kun 2-vuotiaat leikkivät yhdessä. Leikit voivat sujua sopuisastikin, mutta lyöminen, pureminen, tukasta vetäminen ja lelun nappaaminen toisen kädestä on yhä tavallista. 2-vuotiaan on usein vaikea jakaa lelujaan.

Lapsi oppii huomioimaan toisia

- Lapsi voi jo osoittaa myötätuntoa muita kohtaan. Hänen on kuitenkin vaikea ottaa huomioon ja ymmärtää toisten ihmisten ajatuksia ja tunteita. Vanhemman kannattaa olla kaverusten kahnauksissa rauhallinen ja määrätietoinen. Kädestä napattu lelu palautetaan oikealle omistajalle protesteista huolimatta ja lapselle selitetään, ettei toisen kädestä saa ottaa. Lohduttomaan protestointi-itkuun auttaa usein syli ja huomion suuntaaminen uuteen leluun.

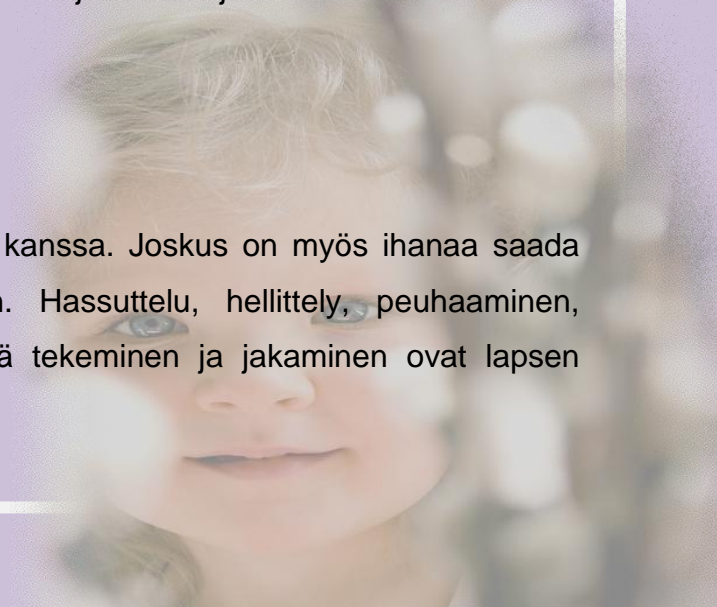
- Pikku purijan tai repijän toimet estetään johdonmukaisesti. Lapsi otetaan syliin, katsotaan silmiin ja kerrotaan, että satuttaa ei saa, koska toiselle tulee paha mieli. Näin lapsi vähitellen oppii ottamaan huomioon myös muiden toiveita, tarpeita ja tunteita.
- Lähestyessään 3-vuotispäiväänsä lapsi pystyy jo jonkin verran paremmin tunnistamaan, tiedostamaan ja ottamaan huomioon toisten tunteita. 3-vuotias saattaa esim. lohduttaa, jos jollakulla on paha mieli. Hän voi myös joskus jakaa tavaroitaan tai ehdottaa lelujen vaihtamista, vaikka onkin yhä varsin omistushaluinen.

Mielikuvitus värittää leikkejä

- Lapsen leikit monipuolistuvat ja mielikuvitus tuo niihin uutta väriä. Leluja käytetään luovasti eri tarkoituksiin, ja niitä on kiva purkaa ja koota. Lapsi nauttii kuvittelu- ja roolileikeistä, joissa hän jäljittelee aikuisia ja kokeilee, miltä tuntuu olla jonkun toisen roolissa. Leikkiminen tukee lapsen kehitystä monin tavoin ja ennen kaikkea tuo lapselle iloa.
- Mielikuvituksen vilkastuminen saattaa synnyttää lapsessa varsinaisen tarinoiden sepittelijän. Tavatonta ei ole sekään, että lapsella on mielikuvituskaveri. Mielikuvitus on lapselle rikkaus, jota aikuisen on tärkeää tukea. Samalla hän voi kuitenkin hienotunteisesti selventää lapselle, missä toden ja leikin raja kulkee.

Lapsi haluaa tuottaa iloa

- Lapsi nauttii yhteisestä ajasta perheensä kanssa. Joskus on myös ihanaa saada toinen vanhemmista kokonaan itselleen. Hassuttelu, hellittely, peuhaaminen, pajaaminen ja arkisten asioiden yhdessä tekeminen ja jakaminen ovat lapsen

huippuelämyksiä. Lapsesta on ihanaa tuottaa vanhemmilleen iloa. Vanhemmat ovat lapselle kuin peilejä, joista lapsi näkee, millainen hän on.

Oppiminen ja älyllinen kehitys

- Puheen kehityksen nopeus vaihtelee yksilöllisesti. Lähes kaikilla 2-vuotiailla on jo joitakin sanoja tai sanojen yrityksiä. Useat 2-vuotiaat puhuvat kaksisanaisia lauseita, jotkut jo pidempiäkin. Lapsi osaa noudattaa helppoja ohjeita.

Kysymysten virta

- Lapsi saattaa toistella sanojen alkutavuja ja sanoa sanoja väärin. Tämä kuuluu normaaliin kehitykseen. Puheen kehittyessä lapsi alkaa tyydyttää oppimisen haluaan kyselemällä asioita. 2-vuotias kysyy erityisesti ”mikä” -kysymyksiä. 3-vuotiaalle tyypillisiä ovat ”miksi, missä” -kysymykset.
- Joskus kysymysten virta voi tuntua vanhemmasta loputtomalta. Lapsen kysymyksiin on kuitenkin tärkeä vastata sekä keskustella erilaisista asioista ja lukea yhdessä kirjoja, katsella kuvia, lorutella ja runoilla. Lapsen sanomisia ei kannata korjata. Voit jatkaa keskustelua ja siinä sanoa lapsen tarkoittaman sanan oikein: ”Niin onkin, se on koira. Koira istuu.”

Tyttöjen ja poikien erot

- Lapsi alkaa ymmärtää mikä ero on tytöillä ja pojilla. Hän saattaa myös olla kovasti kiinnostunut siitä, mistä vauvat tulevat. Lapselle voi selvittää asiaa, kun hän siitä kysyy tai aina, kun se muuten tulee luontevasti puheen aiheeksi. Kerro lapsen ymmärtämällä sanoilla ja vastaa siihen, mitä lapsi kysyy. Liian monimutkaisen selitykset hämmentävät.

Lapsen muisti kehittyä

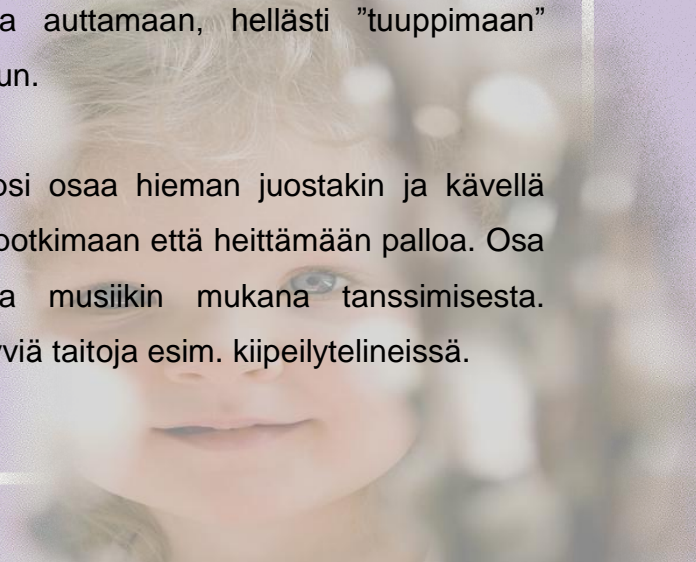
- Lapsi muistaa paitsi juuri tapahtuneita asioita vähitellen myös muutamien kuukausien takaisia tapahtumia. Hän alkaa ymmärtää sellaisia käsitteitä kuin koko, pituus ja korkeus. Hänellä on myös valmiuksia luokitella esineitä: yhteen laatikkoon voi laittaa pehmolelut ja toiseen palikat tai yhteen kasaan punaiset ja toiseen siniset palikat.

Fyysinen kehitys

- Lapsen paino lisääntyy vuodessa n. 3 kg ja pituus n. 5–10 cm. Kun lasta mitataan neuvolassa, huomiota kiinnitetään siihen, että lapsen kasvu etenee tasaisesti kasvukäyrästöllä juuri hänelle tyypillisellä tasolla, ja että lapsi voi yleisesti hyvin.
- Lapsen vatsa on vielä pyöreä ja pömpöttävä. Lapselle on yleensä puhjennut kaikki 20 maitohammasta n. 2½ vuoden ikään mennessä. Hampaiden hoito on tärkeää. Lapsella voi olla vuodessa useampi tavallinen nuhakuume tai vatsatauti.
- Lapset oppivat kuiviksi yksilölliseen tahtiin. Osa lapsista on kypsiä oppimaan täysin kuiviksi 2–3 vuoden iässä. Varsin monet tarvitsevat kuitenkin vielä vaippaa ainakin yöllä. 3-vuotiaista lapsista noin puolet on yökuivia.

Liikunnallinen kehitys

- 2-vuotiaan liikunnalliset taidot kehittyvät huimaa vauhtia. Lasten väliset synnynnäiset ketteryuserot tulevat selvästi esiin: yksi voi olla liikkujana taitava, toinen taas kömpelömpi tai varovainen. Myös lapsen persoonallisuus vaikuttaa: arkaa lasta voi joutua houkuttelemaan ja auttamaan, hellästi ”tuuppimaan” liukumäkeen ennen kuin hän löytää siitä riemun.
- Liikkuminen ja kävely on jo varmaa, ja lapsi osaa hieman juostakin ja kävellä portaita ylös tasa-askelin. Lapsi pystyy sekä potkimaan että heittämään palloa. Osa lapsista nauttii erityisesti jumppailusta ja musiikin mukana tanssimisesta. Leikkipuistossa on mukavaa harjoitella kehittyviä taitoja esim. kiipeilytelineissä.

- Sorminäppäryyden ja silmän ja käden yhteistyön ansiosta lapsi osaa rakentaa palikoista tornin, jossa on jo 6–7 palikkaa päällekkäin, 3-vuotiaalla muutama enemmän. Lapsi nauttii askartelusta, kuten muovailusta ja maalaamisesta. Lapsi saattaa piirtää kynällä jo ympyrän. Kynää pikku piirtäjä pitää vielä kiinni koko kämmenellään. Vähitellen lapsi haluaa harjoitella myös saksilla leikkaamista. Isojen helmien pujottelemisen lankaan alkaa onnistua ikäkauden loppupuolella.
- Lapsi on yleensä onnellinen saadessaan osallistua oikeisiin kodin töihin. Hän pystyy auttamaan esim. pölyjen pyyhkimisessä, pöydän kattamisessa ja lelujen järjestämisessä laatikoihin yhdessä aikuisen kanssa.

TIEDOT KERÄTTY MLL: N VANHEMPAINNETISTÄ:

<http://www.mll.fi/vanhempainnetti/>

MLL:n Vanhempainnetti tarjoaa monipuolista tukea vanhemmuuteen. Sivusto tarjoaa tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä, kasvatuksesta sekä mm. unen ja leikin merkityksestä.

